

Köszöntelek Benneteket nagyböjt 5. vasárnapján (újra itt a Bokorportán): *Békesség legyen veletek!*

Egy *asszonyt* meghurcoltak. Egy olyan színjátéknak lehetünk tanúi a jeruzsálemi templom főterén, mely történetnek végleges kanonizálása évszázadokig váratott magára (Tridenti zsinat 1545-63), mert a legrégebbi görög kéziratokból és fordításokból is hiányzott ez a történet. Vajon miért?

A főbűnök listáján minden vallásban (a zsidó-keresztény vallásban is) az Isten, a szex és a gyilkosság témája áll a főhelyen. A bűnbánatnak is ezek a legfőbb kérdései. *Vizsgáljuk meg magunkat...* Szeressen minket a mi szerető Istenünk, és segítsen megerősödnünk abban a hitünkben, hogy a vallások „véres istene” nincsen.

Ének: Kyrie...

Imádkozzunk! Istenünk, hogy lehet az, hogy egy vallás azt hirdesse rólad, hogy Te „véres Isten” vagy, hogy te vezetted be a kezdetek kezdetén a halálbüntetést, és szentesítetted az embergyilkolást. Hogy lehet ez, mikor Te csak élsz és szeretsz öröktől fogva mindörökké!?

Evangélium Jn 8, 1-11

Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére. Korán reggel ismét megjelent a templomban, ahol az egész nép köréje sereglett. Leült, és tanította őket. Az írástudók és a farizeusok odavittek hozzá egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították, és azt mondták neki: „Mester! Ezt az asszonyt házasságtörésen kapták. Mózes a törvényben azt parancsolta nekünk, hogy az ilyeneket meg kell kövezni. Te ugyan mit mondasz?” Ezt természetesen azért mondták, hogy próbára tegyék, és hogy bevádolhassák. Jézus azonban lehajolt, és ujjjával írt a földre. Amikor azok tovább faggatták őt, fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Aki közületek bűn nélkül van, az vessen rá először követ.” Aztán újra lehajolt, és írt a földre. Azok pedig ennek hallatára egymás után elmentek, kezdve a vénektől, s ő egyedül maradt a középen álló asszonnyal. Jézus fölegyenesedett, és azt mondta neki: „Asszony, hol vannak ők? Senki sem ítélte el téged?” Az így felelt: „Senki, Uram!” Jézus ekkor azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, és többé már ne vétkezzél!”

Az Ádám-Éva történettől kell kezdenünk, aztán a jeruzsálemi templom uraihoz kell betérnünk, majd az evangéliumok Jézusánál kell kikötnünk. Közben egy lincselés potenciális áldozatának, a „bűnös asszonynak” halálfélelmét kell látnunk.

1) A „gyilkos Isten”

A vallási szentiratok közt a Biblia élen jár a „gyilkos istenkép” megteremtésében, amikor a maga teremtményét egy engedetlenség miatt megbünteti: „Arcod verejtékével eszed kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amiből lettél, mert por vagy és porrá leszel!” (Ter 3,19).

Majd a vízőzönnel való büntetés után kijelenti: „Aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontsa, mert az Isten a maga képmására teremtette az embert” (1 Móz 9,6).

Aztán kiszemel magának egy népet, melynek kihirdet „tíz parancsot”, melyben megtiltja a gyilkolást: „Ne ölj!” (Lev. 20, 13.) De kommentárként rögtön hozzáfűzi az „oltár törvényét”: „Aki a másikat meggyilkolja, azt hurcold el az oltártól is, és halállal lakoljon.” (Lev 21,14)

A választott nép történelme során számtalanszor parancsolja a gyilkolást személyeknek, vagy az egész népnek. Csak Mózes szabályozza a vérbosszú törvényét, a „szemet szemért, fogat fogért” törvénnyel, az igazságos büntetés törvényével.

Ezzel az „istenképpel” fordul szembe egy kisember, a rossz hírű városkából, Názáretből, aki a haragvó és büntető Jahwét megtagadva, az Istent, *szerező Apának* hirdeti. És vallja, hogy ő maga ennek az apának gyermeke, ahogy minden ember is az: Isten a „*mi Atyánk*”!

2) A vallás és politika cselszövése

Ezek után menjünk vissza *Jeruzsálembe*, ahol ez az „eretnek” Jézus tanít a templom udvarán. A templom urai: a főpap, az írástudók és farizeusok már végső döntésüket meghozták, hogy az „istenkáromlót” elfogják és kivégzik. De előbb a nép előtt akarják ezt a lázítót lejártni. Próbálkoznak cseles kérdéseikkel az adópénzről, a feltámadásról, a főparancsról stb.

A válás kérdése volt az új lehetőség, hogy *csapdába* ejtsék Jézust. Arra a kérdésre, hogy szabad-e a férjnek elbocsátania a feleségét, Jézus felülbírálta Mózes engedményét a „válólevéllel” való válást. Sőt, keményen nekik szegezte, hogy „*amit Isten egybekötött, azt ember el ne válassa*”. Mert aki ezt teszi, az „*házasságtörést*” követ el. *És aki elvált nőt vesz el, az is házasságtörő.* (Mk 10, 11-12)

A házasságtörésről pedig így rendelkezik Mózes törvénye: „*Ha rajtakapnak valamely férfit, hogy férjes asszonnyal hál, mindketten haljanak meg... Irtsd ki, ami gonosz, Izraelből!*” (MTörv 22,22).

Itt van hát a nagy lehetőség a theokrata ország vezetőinek, hogy Jézust *csapdába* ejtsék. Csak egy *színjátékot* kell rendezni. A férjet persze ki kell hagyni a játékból, és egy nőt kell találni, aki férjes asszony és házasságtörő.

A *csapda* pedig ebben áll: Ha Jézus „*szelíd atya*” módra ítél és felmenti az asszonyt, akkor megszegi a mózesi törvényt a nép előtt; ha pedig *szigorúan* a kövezés mellett foglal állást, akkor feljelenthetik Pilátusnál lázításért, mert a kivégzés Rómának fenntartott jog.

3) A bűnös asszony

Mindenekelőtt egy elvi tisztázásra van szükség. A *Tíz parancs* 6. pontja, amit a katekizmusban így tanultunk: „*Ne paráználkodj!*”, valójában a házasságtörésről szól. Az új fordításokban már így is található: „*Ne törj házasságot!*”. Vagyis ne válj el!

Az asszony „bűne” tehát éppen az lehetett, amiről Jézus beszélt, szemben a farizeusokkal, akik válólevéllel maguk is elváltak és elváltat vettek házastársul. Az asszony férje azért is nem szerepel a színjátékban mint fő vádló, mert nem az ő megcsalásáról van szó, hanem csak egy jól előkészített *csapdáról*.

Jézus világosan tudta, hogy mi történik. Vallási és politikai *csapdahelyzet* játszódik le egy szerencsétlen asszony felhasználásával, hogy őt magát lejárassák a nép előtt, és így „törvényesen” el tudják tenni lábálól.

4) Írás a porba

Miközben az írástudók, farizeusok és vének kezüket dörzsölik, hogy szavadon fogtunk te *eretnek* galileai, Jézus lehajol, és a porba írogat.

Ma már senki sem tudja mit írt, csak találgatnak. Az írás tudóinak talán eszükbe jut *Jeremiás* próféta szövege: „*A tőled elpártolók nevét porba írják...*” (Jer 17,13) A cselszöveket?

Akkor felegyenesedik Jézus, és azt mondja: „Aki bűn nélkül van közületek, az vesse rá az első követ”. Majd ismét lehajol és írogat. Mire a főkolompos vén fogja magát és elkotródik, utána mennek a többiek.

A lincselés elmarad, a halálra rémült asszony ott marad. Egyedül marad a megmentőjével, aki nem Jahwe fia, hanem az ABBÁ-é – aki a bűnösök barátja és nem gyilkosa!

Jézus azt kérdi: „Asszony, hol vannak a vádlóid? Senki sem ítélte el téged?” „Senki” – mondja az asszony. Jézus pedig kijelenti: „Én sem ítéllek el”. Az eredeti szövegben még az sincs ott, hogy „Menj, de többé ne vétkezzél”. Mert Jézus nem ismer olyan bűnt, amit nem lehet megbocsátani, amit halállal kell büntetni.

A színjáték az asszony részéről hepienddel végződik, de nem így a Jézusé. Azé az emberé: aki nem ismer kövezést, nem ismer gyilkolást, aki a *megbocsátás* veszélyes útját hirdeti a világnak, a *büntetés* helyett. Ez a történet nem fér bele az igazságosztók világába. A szent kánonba is csak századok múlva kerül be a Trentói szent zsinaton.

Az „istenkáromló”, aki az Atyaisten fiának mondta magát, viszont felkerül az akasztófára. Mert nem sokkal ezután *Kaifás* főpap a Nagytanács előtt bizonyítja, hogy Jézus istenkáromló; és a *Nagytanács* Pilátus előtt bizonyítja, hogy politikai felforgató. Jézus pedig áldozata a hatalomnak, mert nem a *gyilkos Istent*, hanem a mindenkit *szerető Istent* hirdette és követte.

--- Befejezésül: jó, ha nem felejtjük el, hogy mit mondott Jézus, amikor éppen *bírói pálcát* akarunk törni egy nekünk botrányos viselkedés fölött. A mondat így hangzik: „Aki bűn nélkül van, az vesse rá az első követ!”

[Kovács László prédikációja elhangzott
2022. április 3-án a Bokorportán,
kiegészítve online közvetítéssel.]

Giovanni Battista Pittoni:
A házasságtörő Krisztus előtt
1730-32
(Sheffield Museums)